

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Факультет інженерно-технологічний
Кафедра проектування технічних систем

Робоча програма (силабус) освітнього компонента

Економіка виробництва із застосуванням інноваційних технологій у
рослинництві
(вибіркова)

Реалізується в межах освітньої програми

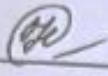
«Системи точного землеробства»

(назва)

за спеціальністю 208 «Агроінженерія»

(шифр, назва)

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Розробник: ,
(підпис)

Наталія ТАРЕЛЬНИК доцент
(прізвище, ініціали)(вчений ступінь та звання, посада)

Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри Проектування технічних систем (назва кафедри)	протокол №11 від 12 червня 2024	
	Завідувач кафедри	<u></u> (підпис) Олександр ІВЧЕНКО (прізвище, ініціали)

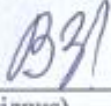
Погоджено:

Гарант освітньої програми

(підпис)

Владислав ЗУБКО
(підпис)

Декан факультету

(підпис)

Владислав ЗУБКО
(підпис)

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

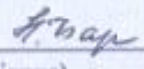

Владислав ЗУБКО
(підпис)

Алла РЕБРІЙ
(підпис)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

(підпис)

Наталія Тарельник

Зареєстровано в електронній базі: дата: 19.06 2024 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	ОК 11. Економіка виробництва із застосуванням інноваційних технологій у рослинництві							
2.	Факультет/кафедра	Інженерно-технологічний факультет / кафедра Проектування технічних систем							
3.	Статус ОК	Обов'язковий							
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	«Системи точного землеробства»/ 208 «Агроінженерія»							
5.	Рівень НРК	7 рівень							
6.	Семестр та тривалість вивчення	2 семестр							
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5							
8.	Загальний обсяг годин та їх розподіл	Контактна робота(заняття)						Самостійна робота	
		Лекційні		Практичні /семінарські		Лабораторні			
		Денна	Заоч	Денна	Заоч	Денна	Заоч	Денна	Заоч
		30	-	30	-	-	-	90	-
9.	Мова навчання	українська							
10.	Викладач/Координатор освітнього компонента	Тарельник Н.В., доцент							
10.1	Контактна інформація	Аудиторія кафедри 415м, корпус №4, natasha-tarelnik@ukr.net							

11.	Загальний опис освітнього компонента	Основна увага в освітньому компоненті приділяється економіці виробництва із застосуванням інноваційних технологій в рослинництві; вирішенню актуальних задач щодо оцінки ефективності рішень технічного, організаційного та технологічного забезпечення ефективності виробництва.
12.	Мета освітнього компонента	Метою освітнього компонента є ознайомлення із теоретичними основами економіки виробництва та інноваційних технологій в рослинництві, а саме матеріально-технічною базою і науково-технічним прогресом у сільському господарстві, засобами виробництва та виробничими фондами, економічною ефективністю інноваційних технологій в рослинництві Предметом вивчення освітнього компонента є система понять про економіку виробництва та інноваційні технології в рослинництві.
13.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	1. Освітній компонент базується на знаннях і навичках з розв'язання задач щодо оптимізації і прийняття ефективних рішень з питань використання машин і техніки в рослинництві та транспортуванні сільськогосподарської продукції; використання інноваційних технологій в рослинництві для підвищення конкурентоспроможності підприємств. 2. Освітній компонент є основою для ОК6 «Техніко-економічна оцінка використання систем і технологій в рослинництві», ОК9 «Інженерний менеджмент».
14.	Політика академічної доброчесності	Практичні роботи повинні бути оригінальними, виконані самостійно. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижче оцінку. Роботи, які є копією чужої роботи оцінюватимуться на «нуль». Перездача практичних робіт відбувається після повторного доопрацювання. Списування під час екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Перескладання екзамену відбувається із дозволу деканату після повторного засвоєння матеріалу з дисципліни.
15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=3872

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Як оцінюється РНД
ДРН 1. Вміти розв'язувати управлінські задачі та проблеми в рослинництві	Виконання і захист практичних робіт, реферату по заданій темі. Проміжна та підсумкова комп'ютерна атестація-тест множинного вибору.
ДРН 2. Вміти розв'язувати задачі оптимізації і приймати ефективні рішення з питань використання машин і техніки в рослинництві та транспортуванні сільськогосподарської продукції.	Виконання і захист практичних робіт, реферату по заданій темі. Проміжна та підсумкова комп'ютерна атестація-тест множинного вибору.
ДРН 3. Вміти використовувати інноваційні технології в рослинництві для підвищення конкурентоспроможності підприємств.	Виконання і захист практичних робіт, реферату по заданій темі. Проміжна та підсумкова комп'ютерна атестація-тест множинного вибору.

3. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу			Рекомендована література	
	Аудиторна робота		Самостійна робота		
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.		
Тема 1. Аграрне підприємство, як суб'єкт господарювання. 1.	2	2	-	6	[1], [2], [4],

<p>1. Агропромисловий комплекс, його місце і роль в економіці держави.</p> <p>2. Особливості сільського господарства і агропромислового виробництва та їх вплив на економіку підприємств агропромислового комплексу.</p> <p>3. Підприємство в сучасній системі господарювання.</p> <p>4. Види підприємств та їх організаційно-правові форми.</p> <p>5. Сучасне ринкове середовище.</p>					
<p>Тема 2. Земельні ресурси сільськогосподарських підприємств.</p> <p>1.Земельні ресурси аграрних підприємств.</p> <p>2. Сучасний рівень та економічна ефективність використання землі в підприємстві</p> <p>3.Показники ефективного використання землі.</p> <p>4. Динаміка та фактори ефективності використання землі.</p> <p>5. Шляхи підвищення ефективності використання земельних ресурсів.</p> <p><i>ПЗ. Визначення структури земельних ресурсів.</i></p>	2	-	-	6	[1], [2], [3], [4],
<p>Тема 3. Трудові ресурси сільськогосподарських підприємств.</p> <p>1.Трудові ресурси в сільському господарстві, показники використання їх в сільському господарстві.</p> <p>2.Продуктивність праці.</p> <p>3.Показники продуктивності праці.</p> <p>4. Планування чисельності персоналу та ринок праці.</p>	2	-	-	6	[1], [2], [3], [4],

<i>ПЗ. Визначення рівня використання трудових ресурсів господарства</i>					
Тема 4. Матеріально-технічна база в сільськогосподарському виробництві. 1. Суть матеріально-технічної бази. 2. Особливості і стан матеріально-технічної бази аграрних підприємств. 3. Машино-тракторний парк і ефективність його використання. 4. Виробничі процеси агропромислового виробництва. <i>ПЗ. Визначення енергооснащеності і енергоозброєності праці.</i>	2	2	-	6	[1], [3], [5],
Тема 5. Науково-технічний прогрес в сільськогосподарському виробництві. 1. Науково-технічний прогрес та його роль у розвитку виробництва. 2. Транспортні засоби та ефективність їх використання в аграрному виробництві. 3. Інноваційна діяльність аграрних підприємств. <i>ПЗ. Оцінка ефективності інновацій в рослинництві.</i>	2	2	-	6	[1], [3], [4],
Тема 6. Виробничі фонди і капітальні вкладення в сільськогосподарському виробництві. 1. Поняття про засоби виробництва і виробничі фонди. 2. Джерела і форми відтворення основних засобів 3. Знос і амортизація основних засобів виробництва.	2	2	-	6	[1], [2], [3], [4], [5], [7],

<p>4.Ефективність використання основних виробничих фондів.</p> <p>5.Ефективність використання оборотних фондів.</p> <p>6.Капітальні вкладення в аграрному виробництві.</p> <p>7. Лізинг</p> <p><i>ПЗ. Визначення складу і класифікація оборотних фондів.</i></p>					
<p>Тема 7. Продукція виробництва рослинництва та її якість.</p> <p>1.Продукція аграрного виробництва.</p> <p>2. Якість продукції та забезпечення її конкурентоспроможності.</p> <p>3. Якість технологічних процесів, машин та обладнання.</p> <p>4. Стандартизація і сертифікація як нормативні засади якості й безпечності сільськогосподарської продукції.</p>	2	2	-	6	[1], [2], [5],
<p>Тема 8. Спеціалізація, концентрація в сільськогосподарському виробництві.</p> <p>1. Суть і фактори розміщення та спеціалізації аграрного виробництва.</p> <p>2. Форми спеціалізації і методика визначення виробничого напрямку аграрного підприємства.</p> <p>3.Поняття та види галузей в с. г.</p> <p>3. Концентрація сільськогосподарського виробництва.</p> <p>4. Основні показники рівня концентрації.</p> <p><i>ПЗ. Визначення показників спеціалізації та концентрації виробництва.</i></p>	2	2	-	6	[1], [2], [5], [7],

<p>Тема 9. Витрати виробництва. 1. Класифікація витрат 2. Суть витрат і собівартості продукції. 3. Види собівартості різних видів продукції і робіт. <i>ПЗ. Визначення витрат виробництва і порядок їх віднесення на певні види продукції.</i></p>	2	2	-	6	[1], [2], [5], [7],
<p>Тема 10. Собівартість сільськогосподарської продукції. 1. Методика обчислення собівартості продукції, робіт і послуг. 2. Значення, резерви і шляхи зниження собівартості сільськогосподарської продукції. 3. Рентабельність сільськогосподарської продукції. <i>ПЗ. Розрахунок собівартості сільськогосподарської продукції.</i></p>	2	2	-	6	[1], [2], [5], [7],
<p>Тема 11. Економіка рослинництва. 1. Сучасний стан економіки рослинництва. 2. Економіка виробництва зерна. 3. Економіка виробництва цукрових буряків. 4. Економіка виробництва картоплі і овочів.</p>	2	2	-	6	[1], [2], [7],
<p>Тема 12. Економіка тваринництва. 1. Сучасний стан економіки тваринництва. 2. Економіка скотарства. 3. Економіка свинарства. 4. Економіка птахівництва. 5. Економіка вівчарства. <i>ПЗ. Визначення інтенсифікації тваринництва.</i></p>	2	2	-	6	[3], [5], [7],

Тема 13: Історія становлення новітніх технологій в рослинництві та умови їх реалізації. 1. Історія становлення технологій у рослинництві. 2. Поняття про технології та їх класифікація. 3. Характеристика технологій із різним рівнем інтенсифікації виробництва. 4. Інтенсивні та індустріальні технології вирощування.	2	2	-	6	[3], [5], [6], [7],
Тема 14: Інновації в рослинництві. 1. Інновації в рослинництві та джерела їх фінансування. 2. Технічне забезпечення інноваційних технологій в рослинництві. 3. Інноваційні технології в рослинництві проблеми та їх вирішення. 4. Пріоритетні напрямки інноваційного розвитку рослинництва.	2	2	-	6	[3], [5], [7],
Тема 15: Економічна ефективність інноваційних технологій в рослинництві. 1. Оцінка економічної ефективності інноваційних технологій виробництва продукції рослинництва. 2. Методи оцінки ефективності в галузі рослинництва.	2	2	-	6	[2], [3], [4], [5],
Всього	30	30	-	90	

1. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем під час аудиторних занять, консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати студент самостійно)	Кількість годин
ДРН 1	Показ прикладів розв'язання проблем виробництва	20	Підготовка до лекції шляхом ознайомлення з попереднім матеріалом.	30

	інтерактивним методом на лекції і практичних заняттях		Вивчення матеріалу для самостійного опанування. Виконання завдань практичних робіт, виконання яких розпочато на практичному занятті.	
ДРН 2	Показ прикладів розв'язання проблем виробництва інтерактивним методом на лекції і практичних заняттях	20	Підготовка до лекції шляхом ознайомлення з попереднім матеріалом. Вивчення матеріалу для самостійного опанування. Виконання завдань практичних робіт, виконання яких розпочато на практичному занятті.	30
ДРН 3	Показ прикладів розв'язання проблем виробництва інтерактивним методом на лекції і практичних заняттях	20	Підготовка до лекції шляхом ознайомлення з попереднім матеріалом. Вивчення матеріалу для самостійного опанування. Виконання завдань практичних робіт, виконання яких розпочато на практичному занятті.	30

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1	Виконання і захист практичних робіт, реферату по заданій темі	85 балів / 85 %	на протязі семестру 2–15 тиждень
2	Підсумкова комп'ютерне тестування-тест множинного вибору	15 балів / 15 %	15 тиждень

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Виконання і захист практичних робіт, реферату по заданій темі	< 50 балів	51–64 балів	65–73 балів	74–85 балів
	<i>Вимоги щодо завдання не виконано</i>	<i>Відповіді на всі питання наведено, але окремі складові відповідей відсутні або</i>	<i>Відповіді на всі питання наведено</i>	<i>Відповіді на всі питання наведено, продемонстровано креативність, вдумливість, запропоновано</i>

		<i>недостатньо розкриті, відсутній аналіз інших підходів до питання</i>		<i>власний варіант розв'язання проблеми</i>
Підсумкова комп'ютерне тестування-тест множинного вибору	<i>< 9 балів</i>	<i>9–10 балів</i>	<i>11–14 балів</i>	<i>15 балів</i>
	<i>Вірних відповідей менше 8 із 15</i>	<i>Вірних відповідей 9 або 10 із 15</i>	<i>Вірних відповідей 11 або 14 із 15</i>	<i>Вірних відповідей 15 із 15</i>

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	<i>Правильно виконані завдання під час проведення практичних занять зі зворотним зв'язком з викладачем</i>	Протягом 1-15 тижнів
2	<i>Усний зворотний зв'язок від викладача під час роботи над завданнями протягом занять.</i>	Протягом 1-15 тижнів

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

1. Економіка продуктового підкомплексу: Навчальний посібник / Збарський В.К., Мацібора В.І., Рогач С.М. та ін.; За ред. Професора В.К.Збарського. – К.: ТОВ «ЦП «КОМПРИНТ», 2011. – 415 с.
2. Березівський П.С., Михалюк Н.І. Організація, прогнозування та планування агропромислового комплексу. Навчальний посібник/ За ред. П.С. Березівського.- Львів: «Магнолія Плюс»: Вид. СПД ФО В.М. Піча, 2004. - 443 с.
3. Економіка сільського господарства: Навч. посібник/ Збарський В.К., Мацібора В.І., Чалий А.А. та ін.; За ред. В.К.Збарського, В.І.Мацібори – К.: Каравела, 2011. – 264 с.
4. Андрійчук В. Г. Економіка аграрних підприємств: Підручник. - 2-е вид. доповнене і перероблене. - К.: КНЕУ 2002. - 624 с.
5. Бідзюра І.П., Збарський В.К., Ільчук М.М. Основи підприємницької діяльності та агробізнесу: Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних аграрних закладів освіти. – К.: 2001. - 320с.

6. Географія агропромислових комплексів: Навч. посібник/ М.Д.Пістун, В.О.Гуцал, Н.І. Провотар. –К.: Либідь, 1997. –200 с.
7. Організація агропромислового комплексу: Підручник / М.Й. Хорунжий.- К.: КНЕУ, 2001. – 382 с.

Методичне забезпечення

8. Владимир О. М. Методичні вказівки та завдання до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Економіка та організація виробництва» для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.050701 «Електротехніка та електротехнології» / О. М. Владимир, Р.П. Шерстюк, Г.Й. Островська. – Тернопіль, ТНТУ ім. Івана Пулюя, 2017. – 68 с.

Додаткові джерела

9. Агропромисловий комплекс у системі зовнішньоекономічної діяльності України / П.Т. Саблук, А.А. Фесина, В.І. Власов та ін.; за ред. П.Т. Саблука. - К.: ННЦ ІАЕ, 2005. - 242 с.
10. Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективирозвитку. Інформаційно-аналітичний збірник (випуск 6) / за ред. П. Т. Саблука та ін. - К.: ІАЕ УААН, 2007. -764 с.
11. Андрущенко А.І. Методи підвищення природної рибо-продуктивності ставів / А.І. Андрущенко, Р.А. Балтаджи, Н.І. Вовк. – К.: Інститутрибного господарства УААН, 1998. – 114 с.
12. Багрій Т.В. Збереження і відродження цукробурякового виробництва в Україні // Економіка АПК, 2009. – №2.
13. Бойко В. І. Зерно і ринок: Монографія. - К.: ННЦ ІАЕ, 2007. - 312 с.
14. Бурик А.Ф. Переваги циклічного процесу виробництва продукції птахівництва на прикладі СВАТ «Птахо-комбінат «Бершадський» // Збірник наукових праць Уманського державного аграрного університету. – Умань, 2005. – Вип. 61, Ч. 2. – С. 243-252.
15. Вдовенко Н.М. Сучасний стан та напрями розвитку рибного господарства в Україні / Н.М. Вдовенко // Економіка АПК. - 2010. - № 3.
16. Відтворення та ефективне використання ресурсного потенціалу АПК (теоретичні і практичні аспекти) / Відп. редактор акад. УААН В.М.Трегобчук. - К.: Ін-т економіки НАН України, 2003 - 259с.
17. Голомша Н. Конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції України та Польщі на світовому аграрному ринку // Інноваційна економіка. - 2008. - № 3.
18. Голошина Н.Є., Файчук О.М. Оцінка міжнародної конкурентоспроможності українського цукру. // Економіка АПК - 2010. - №7.

19. Гринжевський М.В. Словник-довідник науково-виробничих термінів і понять у рибному і водному господарствах / М.В. Гринжевський, В.М. Єрко, А.В. Пекарський. – К.: Вища освіта, 2002. – 303 с.

Програмне забезпечення

20. Економіка підприємств АПК Навчальний посібник/За редакцією проф. Дусановського С.Л.—Тернопіль Горлиця-146с. Режим доступу до інтернет ресурсу:

http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/7604/1/faem_keopark_sep_dep_LEK.pdf
[.pdf](#)

21. Рыбалко Т.С. Оценка экономической эффективности инновационных технологий производства продукции растениеводства / Т.С. Рыбалко: Режим доступу до інтернет ресурсу: - <http://economy-lib.com/otsenka-ekonomicheskoy-effektivnosti-innovatsionnyh-tehnologiy-proizvodstva-produktsii-rastenievodstva#ixzz5poD2WNOU>